

3. Sözüñ İtaat Perspektifiyle Bir Değerlendirmesi İdeal İstişare

Üçüncü Söz¹

“Ey insanlar! (Hem Sizi hem de sizden önceki insanları yaratan) Rabbinize ibadet ediniz.” (Bakara Sûresi, 2/21)

İbadet, ne büyük bir ticaret ve saadet; fîsk ve sefahet, ne büyük bir hasaret (zararlı) ve helâket (adeta yok olma hali) olduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Bir vakit iki asker, uzak bir şehre gitmek için emir alıyorlar. Beraber giderler, tâ yol ikileşir. Bir adam orada bulunur, onlara der: “Şu sağdaki yol, hiç zararı olmamakla beraber, onda giden yolculardan ondan dokuzu büyük kâr ve rahat görür. Soldaki yol ise menfaati olmamakla beraber, on yolcusundan dokuzu zarar görür. Hem ikisi, kısa ve uzunlukta birdirler. Yalnız bir fark var ki intizamsız, hükûmetsiz olan sol yolun yolcusu çantasız, silahsız gider. Zahirî bir hiffet, (görünüşte bir hafiflik) yalancı bir rahatlık görür. İntizam-ı askerî altındaki sağ yolun yolcusu ise (yani itaati baştan kabullenmiş, emir almaya hazır) mugaddi (gıdalı, besleyici) hülâsalardan dolu dört okkalık bir çanta ve her adüvvü (düşmanı) alt ve mağlup edecek iki kıyyelik (okkalık) bir mükemmel mîrî (devlete ait olan) silahı taşımaya mecburdur.”

O iki asker, o muarraf (yol gösteren, rehber) adamın sözünü dinledikten sonra şu bahtiyar nefer, sağa gider. Bir batman (8 kg'lık bir ağırlık ölçüsü) ağırlığı omuzuna ve beline yükler fakat kalbi ve ruhu, binler batman minnetlerden ve korkulardan kurtulur. Öteki bedbaht (serseri) nefer ise askerliği bırakır. Nizama tabi olmak istemez, (çünkü taat, nefesine zor geldiği için belki) sola gider. Cismi bir batman ağırlıktan kurtulur fakat kalbi binler batman minnetler altında ve ruhu hadsiz (sınırsız) korkular altında ezilir. Hem herkese dilenci hem her şeyden, her hâdiseden titrer bir surette gider. Tâ mahall-i maksuda (hedeflenen yere) yetişir. Orada, âsi ve kaçak cezasını görür.

Askerlik nizamını seven, (İtaate ve hiyerarşiye dikkat çekiliyor) çanta ve silahını muhafaza eden ve sağa giden nefer ise kimseden minnet almayarak, kimseden havf (korkmayarak) etmeyerek rahat-ı kalp ve vicdan ile gider. Tâ o matlub şehre yetişir. Orada, vazifesini güzelce yapan bir namuslu askere münasip bir mükâfat görür.

İşte ey nefis-i serkeş! (itaati sevmeyen, dikbaşlı)

Bil ki o iki yolcu, biri mutî-i kanun-u İlahî, (İlahi kanunlara nizama itaat eden) birisi de âsi ve hevaya tabi (yani itaati Rabbine karşı değil de nefesine, heva ve hevesine yönelten) insanlardır. O yol ise hayat yoludur ki âlem-i ervahtan (ruhlar aleminden) gelip kabirden geçer, âhirete gider. O çanta ve silah ise ibadet ve takvadır. İbadetin çendan (her ne kadar) zahirî bir ağırlığı var. Fakat manasında öyle bir rahatlık ve hafiflik var ki tarif edilmez. Çünkü âbid (ibadeti ve itaatı hayatının merkezine alan) namazında der: “Hâlık (yaratıcı) ve Rezzak (rızk verici) ondan başka yoktur. Zarar ve menfaat, onun elindedir. O hem Hakîm'dir, abes iş yapmaz. Hem Rahîm'dir; ihsanı, merhameti çoktur.” diye itikad ettiğinden her şeyde bir hazine-i rahmet kapısını bulur, dua ile çalar. Hem her şeyi kendi Rabb'isinin emrine musahhar (emri altında) görür, Rabb'isine iltica eder. Tevekkül ile istinad (dayanıp) edip her musibete karşı tahassun (sığınır) eder. İmanı, ona bir emniyet-i tamme (tam ve güven içinde olan bir emniyet) verir.

Evet, her hakiki hasenat gibi cesaretin dahi menbaı (kaynağı) imandır, ubudiyettir. Her seyyiat gibi cebanetin (korkaklığın) dahi menbaı, dalalettir. Evet, tam münevverü'l-kalp (kalbi aydınlanmış) bir

¹ Bediüzzaman Said Nursî, Sözler, Şahdamar Yayınları, Haziran 2014, s.17-19.

âbidi, küre-i arz (dünya) bomba olup patlasa ihtimaldir ki onu korkutmaz. Belki harika bir kudret-i Samedaniyeyi lezzetli bir hayret ile seyredecek. Fakat meşhur bir münevverü'l-akıl denilen kalpsiz bir fâsık feylesof ise gökte bir kuyruklu yıldızı görse yerde titrer. “Acaba bu serseri yıldız arzımıza çarpmasın mı?” der, evhama düşer. (Bir vakit böyle bir yıldızdan Amerika titredi. Çokları gece vakti hanelerini terk ettiler.)

Evet insan, nihayetsiz şeylere muhtaç olduğu halde, sermayesi hiç hükmünde... Hem nihayetsiz musibetlere maruz olduğu halde, iktidarı hiç hükmünde bir şey... Âdeta sermaye ve iktidarının dairesi, eli nereye yetişirse o kadardır. Fakat emelleri, arzuları ve elemeleri ve belaları ise dairesi, gözü, hayali nereye yetişirse ve gidinceye kadar geniştir. Bu derece âciz ve zayıf, fakir ve muhtaç olan ruh-u beşere ibadet, tevekkül, tevhid, teslim (bu zincir, ancak ve ancak itaat sırasıyla kurulabilir); ile ne kadar azîm bir kâr, bir saadet, bir nimet olduğunu bütün bütün kör olmayan görür, derk eder.

Malûmdur ki zararsız yol, zararlı yola – velev on ihtimalden bir ihtimal ile olsa – tercih edilir. Halbuki meselemiz olan ubudiyet yolu, (kulluk itaat yolu) zararsız olmakla beraber, ondan dokuz ihtimal ile bir saadet-i ebediye (ebedi saadet) hazinesi vardır. Fisk ve sefahet (haram helal demeden zevk peşinde olan, nefse tabi olup onun itaati altına girmiş) yolu ise –hatta fâsıkın itirafıyla dahi– menfaatsiz olduğu halde, ondan dokuz ihtimal ile şakavet-i ebediye helâketi (ahirette Allah’ın rahmetinden sonsuz uzak olma hali) bulunduğu, icma ve tevatür derecesinde hadsiz ehl-i ihtisasın ve müşahedenin şehadetiyle sabittir ve ehl-i zevkin ve keşfin (kalp gözü açık Hak dostları) ihbaratıyla (bildirmeleriyle) muhakkaktır.

Elhasıl: Âhiret gibi dünya saadeti dahi ibadette ve Allah’a asker (itaatkar bir kul) olmaktadır. Öyle ise biz daima “Bize yardımını ve itaatini nasip eden Allah’a hamdolsun!” demeliyiz ve Müslüman olduğumuza şükretmeliyiz.

Değerlendirme

3.Söz, evvelâ,

“Ey insanlar Rabbinize kulluk ediniz” (Bakara Suresi, 2/21)

âyetinin mealinde insanın yaratılışının gayesi olan ibadeti yani kulluğunu ele alarak, ancak itaat şuuruyla yapılabilecek ibadetlerin büyük bir ticaret ve saadet olduğunu beyan etmektedir. Çünkü “İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi Halık-ı Kâinat’ı tanımak ve Ona iman edip ibadet etmektir.” Üçüncü Söz bu hayatî vazifeyi özet olarak anlatıp, ikinci adım olarak da, fisk ve sefahatin, yani haram eğlencelerin hasaret ve felaket, yani zararlı ve mahvedici olduğunu belirterek, insanın kurtuluşu için mutlaka farzlarını eda edip, yani farz emirlere karşı baş eğerek günahlardan kaçınmasının zaruri olduğu mesajını vermektedir.

Üçüncü Söz, verdiği kısa temsille çok mühim hakikatlerin ucunu göstermektedir. Temsildeki asker, insanın bu dünyada Allah’ın emirleri dairesinde hareket etmesi ve emredilen vazifeleri yerine getirmesi (yine itaate işaret) gerektiğini hatırlatmaktadır. Evet, İnsan bir askerdir. Bu itibarla, insanın Allah’a karşı ubudiyet, vazifesidir. Terk-i kebâir takvasıdır. Nefis ve şeytanla uğraşması cihadıdır. Temsildeki yol ise, insanın bu dünyada kalıcı değil, yolcu olduğunu ve bu yolculuk ise, âlem-i ervahtan, rahm-ı maderden, gençlikten, ihtiyarlıktan, kabirden, berzahtan, haşirden, köprüden geçen ebedü'l-âbâd tarafına bir yolculuktur. Temsilde yolun ikiye ayrılması, sağ yolun hiç zararsız ve büyük kâr ve rahat; sol yolun ise, faydasız zararlı olmasına işaret eder ki, İnsan, ahsen-i takvîmde yaratıldığı ve ona gayet câmi (geniş) bir istidad (kabiliyetler) verildiği için, esfel-i sâfilînden tâ âlâ-yı illiyyîne, ferşten tâ Arşa, zerreden tâ şemse kadar dizilmiş olan makamâta (makamlara), merâtibe, derecâta, derekâta girebilir ve düşebilir. (İnsan)

bir meydan-ı imtihana atılmış, nihayetsiz sukut ve suûda giden iki yol onun önünde açılmış, bir mu'cize i Kudret ve netice-i hilkat ve acûbe-i san'at olarak şu dünyaya gönderilmiştir.

Temsilde o iki yolun mahiyetini bildiren muarraf yani tarif edici adam ile de Nübüvvet hakikatine dikkat çekmektedir. Başta Peygamber Efendimiz Aleyhissalatu Vesselâm olmak üzere bütün peygamberler beşerin şaşmaması için doğru yolun tarifçileridirler. Peygamberlerle açılan bu nübüvvet yolunda ilahi kanunlara riayet ve Allah'a ubudiyet; elbette itaat sırrıyla olacak ve bu sayede mümin kul, mahall-i maksuduna yani Cennetin koridorlarından ebedi saadet yurduna emniyet ve güven içerisinde gidebilecektir.

Sözün devamında Cenab-ı Hakkın Hâkim ve Rahim isimlerine dikkat çeken Üçüncü Söz, tahkiki imanın gereği olan dua ve tevekkül hakikatlerini de nazarlara vermektedir. Evet, tam münevverü'l-kalb yani kalp aydınlığına erişmiş bir mümin, imandan gelen cesaret ve tevekkülle, "küre-i arz bomba olup patlasa onu korkutmaz, belki harika bir kudret-i Samedaniyeyi lezzetli bir hayret ile seyredecek." Başka bir yerde ifade edildiği gibi "Sefine-i hayatta (hayat gemisinde) kemal-i emniyetle hadisatın dağlarvârî dalgaları içinde seyran eder. Bütün ağılıklarını Kadir-i Mutlak'ın yed-i kudretine (kudret eline) emanet eder, rahatla dünyadan geçer, berzahta istirahat eder, sonra saadet-i ebediyeye girmek için cennete uçabilir. Demek, iman tevhidi, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dareyni iktiza eder."

Netice olarak; "Ahiret gibi dünya saadeti dahi ibadette ve Allah'a asker olmaktadır. Öyle ise biz daima 'Emirlerine itaat ettirdiği ve hayırlı işlerde başarıya ulaştırdığı için Allah'a hamd olsun 'demeliyiz ve Müslüman olduğumuza şükretmeliyiz" diyerek sözü bitirirken, ahiret saadeti kadar belki dünya saadetine düşkün insanoğlunun iki dünyada da başarı sırrı askerlikten kinaye edilerek itaatkâr bir kul olabilmeye bağlanmıştır.